

Zo ruim
als ons land,
zo rijk is onze
cultuur

T

W

N

Reflectie
op de BIS aanvragen
We the North

**Reflectie op de
BIS aanvragen**

We the North

Groningen, 15 maart 2020

Geachte minister Van Engelshoven,
**Zo ruim als ons land,
zo rijk is onze cultuur.**

Zo presenteerden wij in 2018 ons noordelijke regioprofiel We the North 2.0. De rijkdom van onze kunst en cultuur en de mogelijkheden die wij zien om deze te versterken motiveert de zeven noordelijke overheden om succesvol samen te werken als stedelijke culturele regio. Wij waarderen dit reflectiemoment in het kader van steeds nauwere samenwerking met het Rijk. In deze reflectiebrief gaan wij in op onze ambities als stedelijke regio en overheden en reflecteren wij in grote lijnen op de ingediende BIS-aanvragen, met name als het gaat om de regionale binding en geografische spreiding.

Wat heeft WtN bereikt

Sinds 2017 werken wij met een gezamenlijk programma We the North 1.0, dat bestaat uit het opzetten van talentontwikkelingsnetwerken, het mogelijk maken van vernieuwende projecten en drie proeftuinen in heel Noord-Nederland, voor meertaligheid, beeldende kunst en het bereiken van nieuw publiek. Wij gaan deze intensieve samenwerking doorzetten in de komende beleidsperiode. Wij zetten in op infrastructuur die tot in de haarvaten van de regio doordringt, die bijdraagt aan artistieke innovatie (vernieuwing en verbreding), die een breed en divers publieksbereik kent en een bijdrage levert aan maatschappelijke uitdagingen. In de periode 2017-2020 investeerden de zeven betrokken overheden hier 2,4 miljoen euro extra in, naast bestaande afzonderlijke cultuurbudgetten.

Het Noorden heeft zich de afgelopen jaren nog meer gevormd tot één culturele regio met een onderling samenhangende culturele infrastructuur die stad en platteland verbindt. Hier zijn wij trots op! Eén van de belangrijkste successen van We the North van de afgelopen periode is het mogelijk maken van een aantal nieuwe netwerken op Noord-Nederlandse schaal. Deze netwerken hebben in relatief korte tijd hun bestaansrecht bewezen en spelen een dragende, stimulerende rol in de noordelijke keten van talentontwikkeling, productie en presentatie. Het gaat om de netwerken Station Noord 2.0 (podiumkunsten), Hit the North, Up North (popcultuur) en de Noordenaars (beeldende kunst). Daarnaast zijn er netwerken voor film en jongerentheater in ontwikkeling.

Met het opbouwen van deze netwerken zijn krachtige samenwerkingsverbanden ontstaan. Elk netwerk beschikt over een aantal sterke nationale en internationale spelers, verbonden aan “kleinere”

spelers waardoor er voldoende massa, organisatiekracht en artistieke potentie is ontstaan om van breder belang te zijn dan alleen regionaal. Onze ambitie is, gezien het positieve effect op talentontwikkeling, verbreding en vernieuwing in Noord-Nederland, om de komende vier jaar in te blijven zetten op deze netwerken.

Wat zijn onze ambities

Als Noordelijke overheden blijven wij de komende jaren investeren in onze culturele infrastructuur en in We the North als Noord-Nederlands plusprogramma. Vanuit onze ambities en verantwoordelijkheid investeren wij niet alleen in BIS- en fondsgesubsidieerde instellingen, maar ook in lokaal en regionaal gewortelde instellingen zoals de podia en bibliotheken. Toepassing van de drie landelijke codes zien wij als een waardevolle ontwikkeling en wij zien hier voor onszelf een aanjagende rol in. Hierbij moet gezegd worden dat de bij gemeenten neergelegde taken in het sociaal domein het onmogelijk maken méér te gaan investeren in kunst en cultuur als niet-wettelijke taak.

Wij gaan We the North in de periode 2021-2024 voortzetten. Onze focus is talentontwikkeling, innovatie (vernieuwing en verbreding) en het verder versterken van onze regionale netwerken. We ambiëren een cultureel landschap met een passende verdeling van instellingen over Noord-Nederland, die de cultuurbeleving van inwoners en productie door makers in Noord-Nederland verrijken. Wij zien uw uitwerking van de matchingsregeling met belangstelling tegemoet, omdat deze bij kan dragen aan onze ambities voor talentontwikkeling, verbreding en vernieuwing.

Aanvragen

Vanuit onze stedelijke regio zijn achttien aanvragen ingediend bij de BIS, waarvan dertien nieuwe aanvragers. Hieronder gaan wij in op het beeld dat wij hebben van de regionale binding van de aanvragen en hoe deze aansluiten bij onze ambities. Dit is alleen een korte typering van de aanvragers, voor een volledig beeld van de instellingen verwijzen wij u graag naar de aanvragen en de reflectieformulieren die wij u ambtelijk aanleverden.

Beeldende Kunst

Beeldende kunst is een discipline die in Noord Nederland een groeiende dynamiek vertoont bij de (jonge) makers. Dat zien we onder andere aan de proeftuin Artist in Space, het ontstaan van het platform de Noordenaars en het nieuwe elan dat de drie nieuwe aanvragers hieronder ten toon spreiden. Deze aanvragen zijn ingediend namens Noorderlicht (in samenwerking met BredaPhoto, aanvragen Dutch Festivals on Visual Storytelling en St. Noorderlicht) en Into Nature. Beide aanvragen zijn nieuw in de BIS (hoewel Noorderlicht eerder wel tot de BIS behoorde).

Noorderlicht en **BredaPhoto** zetten gezamenlijk in op een eigentijds, agenderend en artistiek hoogwaardig programma van fotografie, beeldcultuur en visual arts. Noorderlicht vindt plaats op meerdere locaties in Noord-Nederland en heeft een uitgebreid netwerk in de Noordelijke beeldende kunst. Zowel de presentatie- als festivalfunctie van Noorderlicht zien wij als belangrijk voor Noord-Nederland omdat het een kwalitatief hoogstaand fotografie / beeldcultuur-aanbod is voor ons publiek.

BredaPhoto is een Bredase biënnale die deels plaatsvindt in de publieke ruimte en in Brabant een belangrijke (platform)functie vervult voor studenten, professionals en publiek. BredaPhoto is onderdeel van een Brabants ecosysteem van vele presentatie-instellingen en manifestaties die zich in een netwerk hebben georganiseerd. Vanuit Brabant zet BredaPhoto internationaal in op talentontwikkeling en het verbinden van Europese fotografiestudenten, alumni en Young Professionals.

Into Nature past, met de driehoek van beeldende kunst van internationaal formaat, het landschap als presentatieplek en actuele thematiek naadloos in ons noordelijke landschap: zowel letterlijk als figuurlijk. In de twee afgelopen edities heeft Into Nature een grote indruk gemaakt bij zowel het (inter)nationale publiek als kunstcritici in de media. Into Nature rouleert door de provincie Drenthe, met waar mogelijk verbindingen met andere regio's.

Festivals

Er zijn drie festival-aanvragen ingediend vanuit Noord-Nederland, waarvan één bestaand BIS festival (Oerol) en twee nieuwe. Deze drie festivals zijn vanuit Noord-Nederland brandpunten met (inter)nationale betekenis voor innovatie, verbreding en vernieuwing. Daarnaast werken zij vergaand samen met noordelijke culturele instellingen en makers. Door hun landelijk bereik, brede programmering en internationale functie zijn Oerol, Eurosonic/Noorderslag (ESNS) en Noorderzon van groot belang, zowel voor het publiek als voor het gehele culturele veld. Wij zijn van mening dat deze festivals hiervoor landelijke ondersteuning verdienen. Hierbij moet opgemerkt worden dat het voor alle festivals in Noord-Nederland, groot en klein, van belang is dat deze festivals in de

BIS komen. Dit komt door de directe samenhang met de festivalregeling van het Fonds Podiumkunsten (FPK), waar de kleinere festivals van afhankelijk zijn. Wij pleiten er daarom voor dat u de besluitvorming van de BIS-festivals goed afstemt met het FPK.

Oerol – Oerol is als producent, raadgever en presentatieplek één van de kernpartners van Station Noord en daarmee een sterke schakel in de keten van onze noordelijke talentontwikkeling. Het festival is onlosmakelijk verbonden met het noorden door het werken vanuit de pijlers kunst en natuur. Oerol faciliteert één van de noordelijke ontmoetings- en inspiratieplekken voor jonge en gerenommeerde makers en talenten en platform voor noordelijke makers om (inter)nationale verbindingen te leggen en samenwerkingen aan te gaan.

Noorderzon Performing Arts & Society Festival is een zomerfeest en internationaal kunstenfestival dat Groningen en wijde omgeving tien dagen lang op zijn kop zet. Met haar programmering biedt zij plaats aan 25 internationale en 30 lokale gezelschappen die verrassende, prikkelende maar ook toegankelijke voorstellingen, concerten en installaties maken voor 140.000 bezoekers. Noorderzon is voor jonge makers een katalysator (als kernpartner van Station Noord) en heeft zich de afgelopen jaren duurzaam ontwikkeld tot een hoogstaand interdisciplinair festival dat een brede maatschappelijke verantwoordelijkheid neemt.

Festival en muziekplatform **ESNS** is de enige die zich qua programmering alleen focust op opkomende acts in de Europese en Nederlandse popmuziek. Met het goed geprogrammeerde festival en

relevante conferentieprogramma zijn zij vier dagen lang het brandpunt van Europese popmuzieksector: dé plaats voor discussie, dialoog, showcases, ontmoetingen en meer. ESNS biedt talent een internationale springplank en heeft hiervoor met een groot aantal popmuziekpartners in Noord-Nederland Hit the North opgericht, dat nu onderdeel is van de aanvraag ontwikkelinstelling popcultuur Noord-Nederland.

Muziek

In de discipline muziek zijn er twee aanvragers, het Noord Nederlands Orkest (NNO) en Noordpoolorkest, waarbij het Noordpoolorkest nieuw is voor de BIS.

Het **Noord Nederlands Orkest** (NNO) noemt zich het meest veelzijdige orkest van Nederland. De programmering is verrassend, eigenzinnig en breed. Het NNO laat graag 'nieuwe oren' kennismaken met symfonische muziek door het opzoeken van nieuw publiek op bijzondere locaties en educatieve projecten. Zij weten hier wonderwel in te slagen, tot in alle uithoeken van Noord Nederland.

Het **Noordpoolorkest** is een betrekkelijk jong en talentvol orkest, professioneel actief in het genre lichte muziek, en in de werkwijze vergelijkbaar met het Metropoolorkest. Noordpoolorkest past binnen de We the Northspeerpunten talentontwikkeling en aandacht en ruimte voor (jonge) makers in het noorden. Met opname in de BIS zal de slagkracht en betekenis van het orkest voor de talentontwikkeling, artistiek- en makersklimaat in Noord-Nederland van grotere betekenis worden.

Dans

Club Guy & Roni is een nieuwe aanvrager in de BIS, maar heeft zich de afgelopen jaren flink ontwikkeld met steun van het Fonds Podiumkunsten. Club Guy & Roni speelt een belangrijke rol in de talentontwikkeling dans en podiumkunsten in Noord-Nederland en werkt hiervoor onder andere samen binnen Station Noord (de landelijk gefinancierde podiumkunstinstanties in Noord-Nederland). Club Guy&Roni heeft een sterk (inter)nationaal netwerk opgebouwd en is daarmee niet alleen van belang voor de noordelijke sector maar voor het gehele Nederlandse veld. Het lijkt ons meer dan terecht dat deze tot de landelijke top behorende dans-instelling een plaats in de BIS krijgt, ook omdat Noord-Nederland nu geen enkele dans-instelling in de BIS heeft.

Jeugdtheater

In het domein jeugdtheater constateren we stevige groei in omvang, kwaliteit en publieksbereik. Voor heel Nederland is er ruimte voor maximaal 15 jeugdpodiumkunst instellingen, vanuit het noorden zijn twee aanvragen ingediend. Naast Het Houten Huis als huidige jeugdtheaterinstelling zien we derhalve ruimte in het noorden voor een tweede instelling voor jeugdtheater, Garage TDI.

Het Houten Huis creëert gelaagde, zorgvuldig vormgegeven werelden die kinderen én volwassen verwonderen, met spel, decors en muziek maar zonder tekst. Het Houten Huis treedt op in theaters in heel Nederland en heeft een uitgebreid educatieprogramma dat zich richt op het versterken van de verbeeldingskracht. Het Houten Huis is één van de kernpartners van Station Noord.

Garage TDI is aangesloten bij zowel Station Noord als Up North (nu aanvraag ontwikkelinstelling popcultuur). Garage TDI onderscheidt zich door een zeer breed aanbod: professioneel jeugdtheater, een vooropleiding, een jeugdtheaterschool, educatieve voorstellingen voor scholen en een jeugdtheaterfestival (Art of Wonder). Garage TDI focust op de sociaal -maatschappelijke verbindingen en talentontwikkeling van de jonge theatermakers. Het publieksbereik is al drie jaar constant op ruim 85.000.

Theater

Het **Noord-Nederlands Toneel** (NNT) heeft met haar betrokken en vernieuwende producties het jongste publiek van alle BIS-gezelschappen en probeert haar publiek houvast te bieden in een veranderende wereld. NNT is een interdisciplinair en internationaal gezelschap met sterke samenwerkingen met Club Guy & Roni en NITE (NNT, Club Guy & Roni, Slagwerk Den Haag en Asko|Schönberg) en internationale topregisseurs. Voor Noord-Nederland is het NNT van grote artistieke betekenis met een goede inbedding in de regio qua samenwerkingspartners (kernpartner Station Noord) en thematiek (gaswinning, energietransitie, stad en platteland).

Tryater is in de kern dé Friestalige theaterinstelling voor Nederland en sterk geworteld in de Friese samenleving. Vanuit de Friese context acteert Tryater ook op noordelijke schaal en is één van de kernpartners van Station Noord. Als professionele theaterinstelling een belangrijke drager voor de noordelijke talent-ontwikkelingsketen, de proeftuinen meertaligheid en nieuw publiek en nieuwe samenwerkingsverbanden op het terrein van educatie met Het Houten Huis en PeerGroup.

We constateren een beperkte regionale inbedding van **Podium Mozaïek** in de noordelijke infrastructuur. Mozaïek speelt weliswaar in een aantal noordelijke theaters, maar we zien nauwelijks tot geen verbindingen met lokale makers, talenten en instellingen. Mozaïek beschouwen we daarom niet als één van onze (kern)partners.

Ontwikkelinstanties

In de categorie ontwikkelinstellingen zijn er in Noord-Nederland vier aanvragen ingediend (D:DNA, Station Noord, Platform Popcultuur en Opera Spanga). Wij vinden het als regio belangrijk dat ontwikkelinstellingen actief zijn in het hele noorden en samenwerken met een substantieel deel van de infrastructuur in hun discipline, van lokale tot landelijke / internationale spelers. Gezien de omvang van onze regio is We the North met het oog op de aanvragen gebaat bij een goede spreiding over de regio en van disciplines. Wij pleiten daarom sterk voor de volgende verdeling:

- Station Noord (podiumkunsten), standplaats Groningen
- Platform Popcultuur Noord Nederland (popcultuur), standplaats Leeuwarden
- D:DNA (snijvlak kunst en natuur), standplaats Dronteren (Drenthe)

- **Station Noord** is hét landelijk toonaangevende talentontwikkelingsnetwerk in de podiumkunsten van veertien noordelijke professionele podiumkunsteninstellingen (waaronder bijna alle BIS-aanvragers in deze brief). Station Noord stimuleert nieuwe manieren van kunst maken door het versterken van ondernemerschap, als coproducent en door het realiseren van nieuwe verbindingen voor makers. Makers krijgen bij Station Noord de kans zich vormvrij te ontwikkelen met begeleiding door twee of meer instellingen. Grand Theatre Groningen is de trekker van dit netwerk en biedt o.a. met een vlakke-vloertheater ontwikkelruimte. De afgelopen jaren heeft Station Noord vele trajecten begeleid van makers met een grote eigenheid, wat leidde tot meer en betere noordelijke producties, op de noordelijke festivals en podia, maar ook in weilanden, bossen, buurthuizen en galerieën. De beoogde stap om Station Noord ontwikkelinstelling te maken wordt breed gedragen door zowel de noordelijke overheden als de betrokken instellingen.

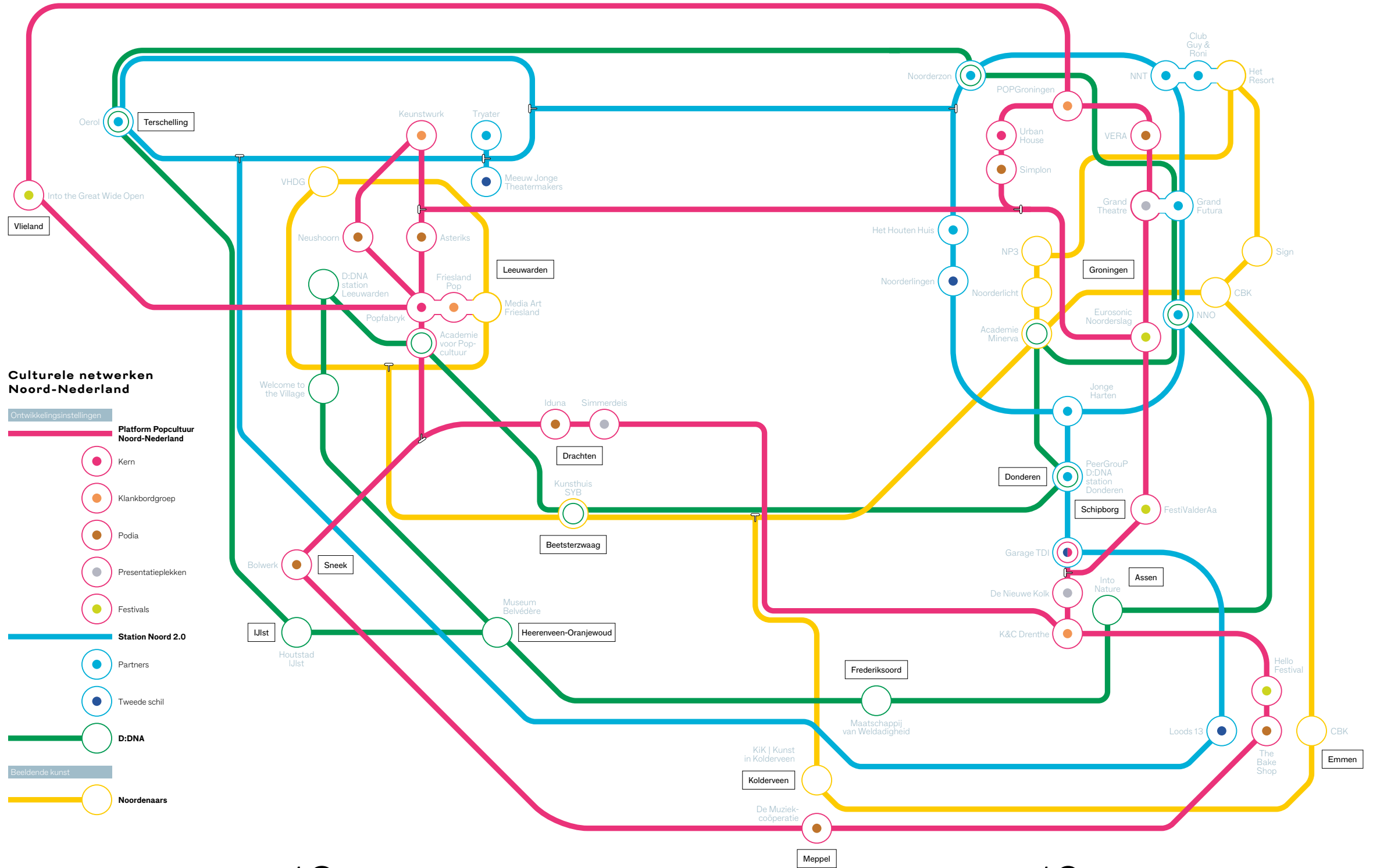
- **Platform Popcultuur Noord Nederland** is ontstaan uit de samenvoeging van de twee recente talentontwikkelingstrajecten Hit the North en Up North, die de afgelopen jaren onder de vlag van We the North zijn ontwikkeld. Het platform faciliteert als nieuwe ontwikkelinstelling vanuit een multidisciplinaire aanpak de talentontwikkeling en professionalisering van popcultuur in Noord Nederland. Popcultuur kent in onze regio een complete infrastructuur met vele speelplekken, MBO en HBO opleidingen, gerenommeerde festivals en sterk aan de regio verbonden popkoepels. Dit waarborgt naar onze mening een duurzame basis om de ontwikkeling van de eigenzinnige popcultuur in Noord Nederland te versterken.

- **D:DNA** is een nieuwe aanvrager in de BIS, maar bij We the North zijn de initiatiefnemers Oeds Westerhof (o.a. LF2018) en Sjoerd Wagenaar (o.a. PeerGroup) zeer zeker bekend. De grondleggers van D:DNA zijn gerenommeerde culturele spelers met als uitgangspunt het snijvlak van enerzijds natuur (landschap, ecologie), anderzijds kunst en cultuur. Dit past naadloos in onze ambitie om stad en land te verbinden. De bijzondere invalshoek c.q. werkwijze en de staat van dienst van zowel leiding als uitvoering geeft ons het vertrouwen dat in Drenthe een unieke ontwikkelinstelling is ontstaan met een goede inbedding in de regio en met landelijke betekenis.

Opera Spanga het Verona van Weststellingwerf is een opvallende speler in het noordelijke culturele landschap door de keuze van het werken vanuit een “moeilijke” discipline (opera) en de sterke worteling in het Friese landschap. Opera Spanga gaat vernieuwing niet uit de weg en maakt sterke producties.

De afbeelding op de volgende pagina geeft u een totaaloverzicht van de BIS-infrastructuur die wij ondersteunen en waarvoor wij ook uw ondersteuning vragen. Al deze instellingen zijn partners in het verwezenlijken van onze ambities en uitdagingen, werken samen binnen de keten basis - top en vullen elkaar inhoudelijk en organisatorisch aan. Hierbij zijn bewezen kwaliteit, spreiding over Noord-Nederland en aansluiting bij de ambities van We the North in evenwicht. Toelating tot de BIS van nieuwe aanvragers is nodig om de culturele infrastructuur in Noord-Nederland op peil te brengen.

Zoveel ruimte om ons heen, zoveel ruimte in ons hoofd

Wij verzoeken u deze reflectie en de aangeleverde informatie te betrekken bij de beoordeling van aanvragen in het kader van de basisinfrastructuur 2021-2024. Zoals wij met u zijn overeengekomen hebben wij ambtelijk per instelling beknopte feitelijke informatie aangeleverd over de regionale binding.

Wij blijven graag met u in gesprek over het versterken van kunst en cultuur in Noord-Nederland. Onze infrastructuur met landelijk opererende instellingen met een hoge kwaliteit kan niet zonder substantiële ondersteuning door het rijk. Wij achten een goede afstemming tussen rijk en regio daarbij onontbeerlijk en zien deze reflectie als een eerste stap in dit proces. Wij gaan er van uit dat u het belang hiervan ook ziet en onze reflectie laat meewegen bij uw besluitvorming. Wij wensen u hierbij veel succes.

Hoogachtend,

Voorzitter We the North,

Namens de provincies Groningen, Friesland, Drenthe en
de gemeenten Assen, Emmen, Leeuwarden en Groningen,
Mirjam Wulfse

Bijlage:

Ingediende BIS aanvragen Noord-Nederland

- Stichting Fries Productiehuis Popcultuur, Ontwikkelinstelling Popcultuur
- Stichting Grand Futura, Ontwikkelinstelling Podiumkunsten
- Stichting Dutch Development Centre for Natural Arts (D:DNA), Ontwikkelinstelling kunst en natuur
- Stichting Club Guy&Roni
- Stichting EuroSonic-Noorderslag
- Stichting Noorderlicht
- Stichting Dutch Festivals on Visual Storytelling
- Stichting Fryske Toaniel Stifting, Tryater
- Stichting Garage TDI
- Stichting Het Houten Huis
- Stichting Noord Nederlands Toneel
- Stichting Noord Nederlands Orkest
- Stichting Noorderzon
- Stichting Terschellings Oerol Festival
- Stichting Into Nature Drenthe
- Stichting Noordpoolorkest
- Stichting Spanga het Verona van Weststellingwerf
- Stichting Multicultureel Podium Mozaïek

We the North

p/a Provincie Groningen
Postbus 610
9700 AP Groningen